

2 Politiek - Een puntenstelsel en een bankensysteem moeten **natuurcompensatie** sneller en effectiever maken. De huidige systematiek wordt vervangen.

6 Economie - De situatie in de bouw lijkt zich te stabiliseren. Zowel gww-bedrijven als b&u-bouwers hebben na de zomer gemiddeld dezelfde **werkvoorraad** als voor de bouwvak.

7 Economie - Kom niet direct met juristen naar de gesprekstafel. Wil je een groot project als het nieuwe **ziekenhuis in Heerlen** tot een goed einde brengen, dan heb je in de startfase meer aan psychologen dan aan wetgeleerden.

11 Techniek - Met een zelf ontwikkeld type **stuw** wil waterschap Reest en Wieden de verdroging van natuurgebied Dwingelder-veld voorkomen.

Cobouw

DAGBLAD VOOR DE BOUW

Lees Cobouw op de nieuwste iPad
cobouw.nl/ipad

Dinsdag 1 oktober 2013 / nummer 171

62 BOUWBERICHTEN

15 AANBESTEDINGEN

157ste jaargang. Hoofdredacteur: Rogier Rijkers. Uitgever: BIM Media, Postbus 16262, 2500 BG Den Haag. T: 070 304 67 00. E: cobouw@bimmedia.nl. www.cobouw.nl

Recreatietoren van prefab beton

Bouwbedrijf Chr. van Arnhem & Zn. uit Culemborg bouwt een toren voor de Holland Evenementen Groep bij recreatieplas 'Beldert Beach' in Zoelen. Maud Nieraeth van Ateliereen Architecten uit Eindhoven tekende voor het ontwerp. De toren bestaat uit gestapelde prefab betonnen kokerelementen geproduceerd door Mombag Beton uit Ulf. In de toren komt een verzinkt stalen trap met felgeel hekwerk. Foto: Ton Borsboom
> PAGINA 11: KLIM- EN SPRINGTOREN VAN KOKERVORMIGE ELEMENTEN

Limburg wil deltaplan voor 100.000 daken

Van een onzer verslaggevers **Maastricht** - De provincie Limburg moet in tien jaar tijd 100.000 daken vervangen. Dat zegt gedeputeerde Erik Koppe in een interview met Cobouw. Hij roept marktpartijen op om mee te denken.

"In onze regio staan veel oude portiekwoningen en mijnwerkershuisjes met pannendaken en asbest. De meeste daarvan zijn aan vervanging toe, maar in het huidige tempo kunnen we dat niet waarmaken. Daarom zou het geweldig zijn als we met particulieren en corporaties een deltaplan kunnen maken waarmee we in korte tijd honderdduizend daken kunnen vervangen. Op die manier kunnen we de levensduur van woningen verlengen en de energierekening omlaag krijgen", verklaart Erik Koppe.

De bestuurder loopt al langer met het idee rond. "Collega Bert Kersten (duurzaamheid) en ik zijn er nu mee bezig. Partijen melden zich al en komen met ideeën. Het gaat om groot denken. En dat stapje voor stapje uitvoeren." Met het vervangen van de daken is al gauw een investering van 1 miljard gemoed. Een deel van de ambitie kan worden waargemaakt via de green deal (stroomversnelling) die met Rijk, corporaties en aannemers is gesloten. De na verbouwing lagere energierekening mag binnen dat programma worden ingezet als investeringsbedrag. Mogelijk stelt Limburg extra geld beschikbaar. De provincie heeft al 50 miljoen euro gereserveerd voor de woningmarkt en de leefbaarheid.

PAGINA 3: 'ZESDUIZEND BOUWPLANNEN KUNNEN DE PAPIERVERNIEETIGER IN'

Breuk in koningskoppel Strukton en Ballast Nedam

Sanderink zoekt samenwerking met Züblin

Theo Leoné
Utrecht - De samenwerking tussen Strukton en Ballast Nedam heeft een forse deuk opgelopen. De keuze van Ballast Nedam om met Heijmans mee te dingen naar grote projecten drijft de onderneming van Gerard Sanderink in de handen van de Zuid-Duitse bouwer Züblin.

Sanderink is geraakt. Verrast dat Ballast Nedam met Heijmans jaagt op grote integrale projecten. Alsof de samenwerking tussen Strukton en Ballast Nedam geen verleden heeft. De bedrijven werken momenteel eendrachtig aan de ondertunneling van de A2 in Maastricht en de grootschalige verbeteringen aan de A15 tussen Maasvlakte en Vaanplein. Een ander paradepaard is de renovatie van de brug bij Ewijk. "Ik ben teleurgesteld in Ballast Nedam. Onverwacht kiest het bedrijf voor samenwerking met Heijmans", zegt Sanderink. Het afhaken van Ballast Nedam is voor Strukton aanleiding de combinatie op te zoeken met aanne-

mer Züblin en projectmanager Fluor. "Voor grote projecten, zoals in publiek-private samenwerking, heb je grote financieel krachtige partners nodig", stelt Sanderink. "Züblin is een sterk bedrijf. Daar staat Strabag achter. Zeker nu de overheden minder te besteden hebben, is het belangrijk dat we goede partijen om ons heen hebben. Sterke partners vind je alleen als je zelf ook iets te bieden hebt. En dat heeft Strukton op het gebied van de techniek. Wij laten zien dat we durven en ook kunnen. Kijk naar ons werk aan de Noord-Zuidlijn bij het Centraal Station in

Amsterdam en de afzinktunnel in Zuid-Korea." Ballast Nedam geeft aan bij elk project opnieuw te zoeken naar de beste combinatie. "De keuze heeft te maken met aanvullende kennis en kunde maar ook met de beschikbare capaciteit", zegt woordvoerder Adrie van Kessel. Onverlet daarbij blijft volgens de beursgenoteerde onderneming van bestuursvoorzitter Theo Bruijninx dat Ballast Nedam gelooft in langjarige samenwerking en het werken in joint ventures met verschillende partijen. Struktons nieuwe voorkeurspartner

Züblin maakt deel uit van Strabag SE, een Duits-Oostenrijks concern dat vorig jaar een omzet realiseerde van 14 miljard euro.

> PAGINA 5: ACHTERGROND

Een bouwproduct heeft een CE markering. Is het echter ook geschikt voor de beoogde toepassing?

Zekerheid om op te bouwen:
KOMO www.komo.nl

ADVERTENTIES

Orona

Liften en roltrappen

Tel: 0172-446116
www.orona.nl

Wereldwijd zijn er 250.000 liften voorzien van Orona-technologie.

f **t**

STERREWAARD BAKSTEEN

RIJSWAARD BAKSTEEN
steen voor steen goed!

Rijswaard Baksteen
De Rijswaard 2, 5308 LV Aalst (Gld.)
T 0418 - 552221 F 0418 - 552900
E info@rijswaard.nl www.rijswaard.nl

Holland woont mooi!

PROJECT

Klim- en springtoren van kokervormige elementen

Recreatiegebied De Beldert in Zoelen is aan een nieuw leven begonnen onder de naam 'Beldert Beach'. Op het strand laat de Holland Evenementen Groep een betonnen toren bouwen, van prefab kokervormige elementen. Het is een uitkijktoren met klimgevels, een kiosk en het startpunt van de langste tokkelbaan van Nederland.

< VERVOLG VAN PAGINA 1

Frans van Velden

Zoelen - Mombarg Beton uit Ulft heeft de afgelopen maanden dertien kokervormige elementen geproduceerd voor een uitkijktoren van 20 meter hoog. "Het zijn allemaal schuine elementen met wanden onder verschillende hoeken", schetst bedrijfsleider Frank van der Drift de uitdaging waar Mombarg voor stond. "De toren is bedacht als in het werk gestort, maar door de omzetting naar prefab betonnen kokervormige elementen is het financieel haalbaar geworden. We hebben elke 'ring' in één keer gestort in een houten mal die een vloeroppervlak inneemt van 6 bij 3 meter, hij is zo'n 2 meter hoog. We hebben de mal voor elk element vertimmerd naar de juiste vorm. De elementen zijn van standaard zelfverdichtend beton met traditionele wapening. Dat levert aanzienlijke betondruk op de mal. We berekenden de constructie zelf. Het zwaartepunt blijft tijdens de uitvoering steeds

Gevelaanzichten van de toren in Zoelen. Van links naar rechts: zuid-oostgevel, noord-oostgevel, noordwest- en zuidwestgevel. Op 20 meter hoogte bevindt zich een uitkijkplatform, op bijna 12 meter het tokkelplatform. De klimwand reikt aan één zijde tot bijna 9 meter en aan een andere zijde tot bovenaan. Illustratie: Ateliereen Architecten

binnen het grondvlak, zodat geen zware koppelingen nodig zijn. De kokers worden eenvoudig gestapeld, met stekken in gains die tijdens de montage aangegoten worden."

Twee dagen

Bouw- en Aannemingsbedrijf Chr. van Arnhem & Zn uit Culemborg stortte de onderheide fundering in het werk, met daarop een monoliete beganegrondvloer. Daarop is in twee dagen de complete toren geplaatst. Afgelopen vrijdag is de onderste helft van de toren gemontereerd, gisteren de bovenste helft. De

elementen wegen 10 tot 16 ton per stuk. De wanden zijn zo'n 20 centimeter dik. Mombarg heeft op het tasveld vooraf getest of ze goed op elkaar passen.

Alle gevels zijn voorzien van het logo van Beldert Beach, in reliëf. "We hebben de letters computergestuurd in mdf-platen gefreesd en gelakt", aldus Van der Drift. Het logo komt elders op het terrein ook terug, bijvoorbeeld in het beton van de afvalbakken, meldt Patrick Janssen, eigenaar van de Holland Evenementen Groep uit Zoelen, opdrachtgever van het werk. "De

hellingshoeken van de wanden van de uitkijktoren zijn dezelfde als van ons hoofdgebouw. De toren heeft een moderne uitstraling en zet als *landmark* een accent in de omgeving. De betonkleur is mooi blank. Het geel van de staalconstructie steekt daar goed tegen af."

Geen dak

De prefab betonnen toren heeft geen dak. "Hij is aan de bovenzijde open met een roostervloer", aldus Van der Drift. "De regen loopt gewoon van het

beton af. In de toren komen stalen trappen en bordessen. De staalbouwer heeft ze geproduceerd aan de hand van onze tekeningen." De kiosk aan de voet van de toren bestaat uit drie betonnen wanden en een betonnen dakplaat. Twee gevels krijgen voorzieningen voor de klimsport, terwijl vanaf het bovenste bordes een tokkelbaan loopt naar een eindpunt aan de overzijde van het water. Dat is een kabel waarlangs recreanten hangend aan katrollen kunnen afdalen. Met zo'n 350 meter is dat de langste van Nederland.